

ДЖОН УИНДЪМ ДА НАДХИТРИШ КОГО?

Превод от руски: Цвета Пеева, 1976

chitanka.info

— Знаеш ли — с удовлетворение каза Стефън, — ако пуснем лентата по този начин, ще чуем моя глас само че отзад напред.

Дайлис остави книгата, погледна мъжа си. На масата пред него стоеше магнетофонът, усилвателят и разни други апарати. Плетеница от жици съединяваше всичко това с контакта, с огромния високоговорител в ъгъла и със слушалките на главата на Стефън. По пода се търкаляха парчета от магнетофонна лента.

— Ново постижение на науката — студено каза Дайлис. — Според мен, ти смяташе само да оправиш записа от вчерашната вечеринка и да го изпратиш на Майра.

— Да, но тази мисъл току-що ми хрумна!...

— Боже, какво си направил! Сякаш някой е устройвал бал на телеграфни апарати. Това пък какво е!

Стефън погледна парчетата от магнетофонната лента и ролките.

— О, тук е записано как всички почват изведнъж да говорят, има парчета от скучния разказ, който ни натрапва вечно Чарлз... Има и неприлични разговори и всякакви там...

— Ако съдя по записите, неприличните разговори на тази вечеринка са били много повече, отколкото тогава ни се стори — каза тя. — Поприбери тук, докато приготвя чай.

— Но не искаш ли да чуеш лентата? — обади се Стефън.

Дайлис се спря на вратата.

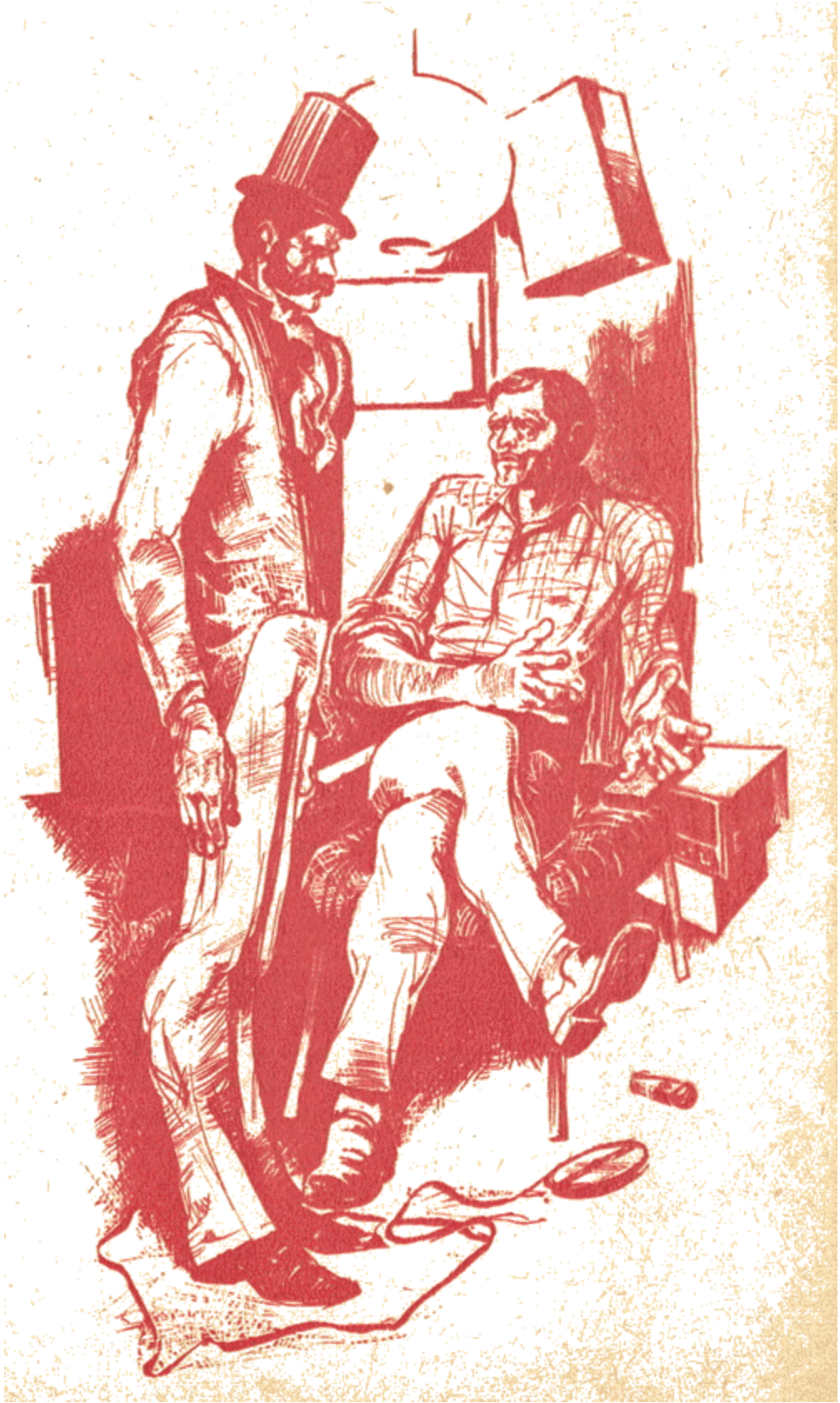
— Гледай го ти него, откъде-накъде съм длъжна да слушам гласа ти, и то отзад напред? — запита тя и излезе.

Останал сам, Стефън не почна да почиства. Вместо това натисна копчето за пускане на магнетофона и с интерес заслуша забавната неразбория — записа на собствения си глас, пуснат отзад напред. После свали слушалките и превключи звука на високоговорителя. Забеляза, че макар в интонациите гласът да запазваше европейското си звучене, това трудно се долавяше във водопада от безсмислица. Заради самия опит Стефън намали два пъти скоростта и увеличи силата. Гласът, сега на октава по-нисък, почна да срича дълбокомислено невероятни звукосъчетания. Стефън одобрително кимна и, отметнал глава назад, заслуша гръмкото ломотене.

Изведнъж се раздаде съскащ звук, сякаш локомотив изпусна струя сгъстена пара, облъхна го вълна от топъл въздух, замириса на горяща сгурия.

Това беше толкова неочаквано, че Стефън подскочи и за малко не обърна стола. Дойде на себе си, спусна се към магнетофона и бързо почна да натиска копчетата. Високоговорителят веднага млъкна. Стефън с безпокойство заглежда апарата, затърси повредата, но всичко беше в ред. Въздъхна с облекчение, и именно в този момент по някакъв необясним начин почувствува, че не е сам в стаята. Стефън рязко се обърна. Челюстта му увисна почти на дюйм и, седнал, зараглежда човека, който стоеше на две крачки от него.

Човекът стоеше изправен, с изпънати по тялото ръце. Беше висок може би шест фута — но изглеждаше още по-висок поради невероятно високия цилиндър с тясна периферия. Носеше висока колосана яка с остри краища, сив копринен шал, дълъг тъмен фрак с копринен кант и лилаво-сиви панталони, изпод които се подаваха блестящи черни обувки. Стефън трябваше доста да си вдигне главата, за да разгледа лицето му. На вид то бе приятно, мургаво, сякаш почерняло от средиземноморско слънце. Очите му бяха големи и тъмни. Разкошните му щръкнали мустаци се сливаха с добре оформените бакенбарди. Брадичката и долната част на бузите му бяха гладко избръснати. Чертите на лицето му напомняха смътно асирийските скулптори. Дори в първия момент на смущение на Стефън му мина мисълта, че въпреки цялата си нелепост подобно облекло за съответното време и място би се смятало за много солидно и даже елегантно.

Непознатият заговори:

— Аз дойдох — заяви той доста тържествено.

— Ъ-ъ... ъ-ъ... — каза Стефън. — Аз... ъ-ъ... аз виждам, но някак не съвсем...

— Вие ме повикахте. Аз дойдох — повтори човекът с такъв вид, сякаш думите му трябваше всичко да обяснят.

Заедно с объркването Стефън почувствува раздражение.

— Но аз не съм произнесъл нито дума — възрази той. — Просто седях тук и...

— Не се вълнувайте. Ще видите, че няма да се разкайвате — каза непознатият.

— Аз не се вълнувам, а просто съм объркан — каза Стефън. — Не разбирам...

Непознатият отвърна с отнѣнок на нетърпение, този път без всякакъв патос:

— Нали вие построихте желязната Пентограма? — Оставайки неподвижен, той събра трите пръста на дясната си ръка, обута в лилаво-сива ръкавица така, че указателният пръст сочеше надолу. — И нима не произнесохте заклинанието? — добави той.

Стефън погледна нагам, накъдето сочеше пръстът. Наистина, помисли той, тия парчета лента на пода образуват геометрична фигура, приличаща на петобъгълник. Но този тип каза *желязна* пентограма... Ах, да, разбира се, лентата нали е феритова... Хм, добре, да допуснем... но тук има нещо... Макар че заклинание... Впрочем, гласът, говорещ отзад-напред може да произнесе всякаква дума.

— Струва ми се — каза Стефън, — че в случая има някаква грешка, съвпадение.

— Странно съвпадение — скептично забеляза човекът.

— Какво странно има? Нали понякога се случват съвпадения? — каза Стефън.

— Никога не съм чувал за подобно нещо. Никога — каза непознатият. — Ако ни викат по този начин, то е винаги заради нещо важно. А ние вече си знаем работата!

— Важно? — повтори Стефън.

— Важно — потвърди човекът. — Ние с удоволствие ще удовлетворим всяко ваше желание. Затова е нужно само да се

споразумеем за условията. После вие подписвате договор — със собствената си кръв, разбира се — и работата е вързана в кърпа.

Именно думата „договор“ откряна малко завесата. Стефън си спомни миризмата на горяща сгурия, която изпълни стаята при появяването на непознатия.

— Аха, почвам да разбирам — каза Стефън. — Вашата визита... Значи аз съм повикал духът от бутилката. Вие сте самият СА...

Непознатият сбърчи вежди и го прекъсна:

— Казвам се Бътруъл. Аз съм един от доверените представители на моя Господар и разполагам с всички пълномощия за сключване на договор. А сега бъдете така любезен и ме освободете от този петогълник, прекалено тесен за мене, за да обсъдим с вас условията на договора.

Стефън разглежда известно време непознатия, после поклати отрицателно глава.

— Ха-ха! — засмя се той. — Ха-ха-ха!

Очите на госта се разшириха. Изглеждаше обиден.

— Аз ви моля!... — промълви той.

— Слушайте — рече Стефън, — извинете за досадната грешка, която ви доведе тук. Но разберете, за вас няма абсолютно никаква работа тук, независимо от това какво смятате да ми предложите.

Известно време Бътруъл изучаваше замислен Стефън. После вдигна леко глава и ноздрите му трептяха.

— Много странно — забеляза той. — Тук не мирише на светец.

— О, работата не е там — увери го Стефън. — Просто някои от вашите далавери са ни вече известни, и — което е по-съществено — известни ни са и последиците: не е имало случай сключилият с вас съюз рано или късно да не съжалява за това.

— Но вие само помислете какво мога да ви проложа!

Стефън отрицателно поклати глава.

— Не се старайте толкова, наистина — каза той. — Свикнал съм да се отбранявам от напълно съвременните досадни търговски агенти. Всеки божи ден ми се случва да имам работа с тях.

Бътруъл погледна Стефън с опечалени очи.

— Аз пък съм свикнал да имам работа повече с досадни клиенти — промълви той. — Щом е така, ако наистина сте уверен, че това е просто недоразумение, не ми остава нищо друго освен да си вървя и да

дам обяснение. Да си призная, такова нещо досега не ми се е случвало, макар че по закона за вероятността би трябвало да се е случило... Нямах късмет! Нищо. До виждане — уф, дявол да го вземе, какво говоря, — прощавайте, приятелю мой, аз съм готов.

Бътруъл замря като мумия и затвори очи: сега и лицето му се вдърви.

Но нищо не ставаше. Долната челюст на Бътруъл увисна.

— Хайде, де, произнасяйте! — викна той раздражено.

— Какво да произнасям? — запита Стефън.

— Заклинанието! Да ме освободите!

— Но аз не го знам! Нямам понятие кои са думите — възрази Стефън.

Веждите на Бътруъл се снишиха и срещнаха над носа.

— Искате да кажете, че не можете да ме върнете обратно? — попита той.

— Щом за това са нужни някакви думи, ясно е, че не мога — каза Стефън.

На лицето на Бътруъл се изписа ужас.

— Нечувана работа!... Какво ще правя тогава? Абсолютно необходимо е да получа от вас или думите за Освобождаване, или подписания договор.

— Добре, де, кажете ми тези думи и аз ще ги произнеса — предложи Стефън.

— Че аз откъде да ги знам? — разсърди се Бътруъл. — Досега тези, които са ме повиквали, бързаха да свършат работата си и да подпишат договора... — Той помълча. — Всичко би било много по-просто, ако вие бихте... Не? Това е просто ужасно, кълна ви се. Не мога да си представя какво ще правя.

На вратата с върха на пантофите си потропа Дайлис, давайки да се разбере, че носи таблата с чая. Стефън отиде до вратата и я откряна.

— Ние имаме гостенин — предупреди той съпругата си: не му се искаше тя от удивление да изпусне таблата.

— Но как?... — понечи да каже Дайлис, но когато Стефън отвори по-широко вратата, тя наистина за малко не изгърва таблата. Стефън я пое, докато жена му блещеше очи, и благополучно я постави на мястото.

— Скъпа, това е господин Бътруъл... Моята жена — представи ги той.

Бътруъл, който стоеше все още изпънат, явно се смути. Изви се към Дайлис, навел леко глава.

— Очарован съм, госпожо — каза той. — Надявам се, ще извините моите маниери. За нещастие, движенията ми са ограничени. Ако мъжът ви би бил така любезен да разруши тази пентограма...

Дайлис продължаваше да го разглежда, като с преценяващ поглед изследваше дрехите му.

— Боя се... боя се, че нищо не разбирам — жално произнесе тя.

Стефън се постара по най-добрия начин да ѝ обясни положението. Най-после тя каза:

— Хм, и аз не знам... Трябва да помислим какво може в случая да се направи, нали? Това не е толкова просто — той не е някое обикновено същество. — Тя погледна замислено Бътруъл и добави: — Стив, тъй като ти вече каза, че не смятаме нищо да подписваме, може би трябва да му разрешим да излезе от това?... Там не му е удобно.

— Благодаря ви, госпожо, тук наистина ми е страшно неудобно — с чувство каза Бътруъл.

Стефън помълча малко замислен.

— Добре, щом той вече е тук и ние всичко знаем за него, от това няма никаква особена вреда — съгласи се той.

Стефън се наведе и отмести парчетата лента по пода. Бътруъл излезе от разкъсания петоугълник. С дясната си ръка свали шапката, лявата притисна до шала на гърдите си. После се обърна към Дайлис и ѝ се поклони — и го направи превъзходно: отмести назад върха на обувката си, опирайки се уж с лявата на дръжката на несъществуваща шпага, притиснал дясната с шапката до сърцето си.

— Ваш покорен слуга, госпожо.

После повтори същото упражнение за Стефън.

— Ваш слуга, сър.

Стефън отвърна с голямо старание, като съзнаваше все пак, че жестът му не може да се мери с елегантността на гостенина.

Настъпи неловка пауза. Дайлис я наруши, като предложи:

— Ще донеса още една чаша.

Излезе, върна се и поведе светски разговор:

— Вие... ъ-ъ-ъ... вие отдавна ли не сте идвали в Англия, господин Бътруъл?

Бътруъл изглеждаше малко удивен.

— Какво ви наведе на тази мисъл, госпожо Тремън? — запита той.

— О, аз... аз помислих... — смути се Дайлис.

— Моята жена е в недоумение от вашия костюм — обясни Стефън. — Освен всичко друго, простете нескромността ми, смесили сте различни исторически периоди. Например, стилът на приветствието ви приблизително с две поколения предшества вашия костюм.

Бътруъл явно бе озадачен. Огледа костюма си.

— Последния път, когато бях тук, обърнах особено внимание на модата — разочаровано рече той.

В разговора отново се намеси Дайлис:

— Нека това да не ви разстройва, господин Бътруъл. Костюмът ви е прекрасен. Какъв плат само!

— Но не е съвсем е съвременен стил, така ли? — проникновено запита Бътруъл.

— Да, вярно — съгласи се Дайлис. — Вие, изглежда, малко сте изостанали от модата там... където... живеете.

— Възможно — призна Бътруъл. — През XVII–XVIII век имахме доста работа в тази част на света, но вече през XIX век за съжаление понамаля. Изобщо винаги има повиквания, но зависи от случая кого ще изпратят и в какъв район. И така се случи, че през XIX век всичко на всичко само един път съм идвал тук, а в този век — и нито веднъж. Така че можете да си представите каква радост ми достави повикването на вашия мъж, с какви огромни надежди за взаимноизгодна сделка се явих тук...

— Хайде, стига за това! — прекъсна го Стефън.

— О, да, разбира се, приеете моите извинения. Старият боен кон подушва миризмата на боя, нали разбирате.

Отново настъпи пауза. Дайлис замислено гледаше гостенина. На всекиго, който я познаваше така добре както мъжът ѝ, би му станало веднага ясно, че в сърцето ѝ се води борба и че любопитството надделява. Най-после тя каза:

— Надявам се... командировките ви в Англия не ви носят само разочарования, господин Бътруъл?

— О, нищо подобно, госпожо. За визитите във вашата страна съм запазил най-приятни спомени. Помня повикването на един алхимик — той живееше до Уинчестер — това се случи, мисля, в средата на XVI век. Искаше да получи хубаво имение, титла, добра и от добър род жена. Избрахме за него прелестно местенце недалеч от Дорчестър — потомците му и досега живеят там, доколкото ми е известно. После, в началото на XVII век се явих пред един доста млад човек. Обзело го бе желание да се обезпечи с постоянен приличен доход и, оженвайки се, да проникне във висшето общество. Удовлетворихме желанието му и сега кръвта му тече в жилите на доста известни лица. А няколко години по-късно още един млад човек (трябва да призная, тъпичък беше) просто поиска да стане знаменит драматург. Това беше къде-къде по-трудно, но пак ни се удаде! Не ще се учудя, ако името му помнят и до днес. Казваше се...

— Всичко това е много хубаво — отново го прекъсна Стефън. — За потомците е цяло удоволствие. Но какво им е било на прадедите?

Бътруъл сви рамене.

— Сделката си е сделка. Договорът се сключва доброволно — каза той. — Макар да не съм бил тук отдавна, но от колегите си знам, че исканията на клиентите, въпреки че са се изменили в подробности, по същество са останали същите. Както и преди ценят титлите, особено от жените на клиентите; положението в обществото, макар и в такава, каквото е станало сега. Е, и разбира се, прилична вила в Мейфър — сега ги обзавеждаме с всички усъвършенствувания. Вместо конюшня сега можем да предложим „олдс-ройс“, дори личен самолет... — с летателно изражение на лицето говореше Бътруъл.

Стефън почувствува, че е време пак да се намеси в разговора.

— Голяма работа, „ролс-ройс“! Следващия път изучете по-добре „Справочник на потребителя“. И ще съм ви много задължен, ако престанете да изкушавате жена ми. Тя няма да се заплаща за това.

— Не, разбира се — съгласи се Бътруъл. — Между впрочем това е доста характерно за жената. Тя отначало плаща за онова, което получава, но колкото повече получава, толкова по-малко плаща. Животът на вашата жена ще стане много по-лек: никаква работа, прислуга...

— Моля ви се, престанете! — замоли се Стефън. — Разберете, системата ви е остаряла. Ние сме поумнели. Системата ви е загубила притегателната си сила.

На лицето на Бътруъл се изписа съмнение.

— Ако съдя по нашите отчети, светът далеч още не е безгрешен — възрази той.

— Да предположим. И все пак даже най-безнравствената му част не се нуждае от вашите старомодни услуги. Хората предпочитат да получат повече и да заплатят по-малко, щом се налага вече да плащат.

— Но това не е етично — промърмори Бътруъл. — Трябва да има някакви морални устои!

— Възможно, но въпреки това е така. Освен това, ние сега потясно сме свързани един с друг. Например как мислите, ще се съгласува неочаквано получена титла с указателя на Дебре за титлите? Или внезапното ми забогатяване — с инспекцията по данък общ доход? Или дори появяването на вила — с градската управа? Трябва да умеете да гледате фактите в очите.

— О, мисля, всичко това може да се уреди — каза Бътруъл.

— Нищо няма да можете да направите. Сега има само един начин да се забогатеете — това е... Чакайте... — Той не довърши фразата си и потъна в размишления.

Бътруъл се обърна към Дайлис:

— Колко жалко, че мъжът ви е така несправедлив към себе си. Той има завидни способности. Това се хвърля веднага в очи. Ако се сдобие и с известен капитал, какви само перспективи ще се разкрият пред него!... А колко приятни неща има в тоя свят за богатия човек и, разбира се, за неговата жена: всеобщо уважение, авторитет, океански яхти. Просто да те хване жал, че се погубва с дреболии.

Дайлис погледна замисления си съпруг.

— И вие ли така мислите? И на мен винаги ми се е струвало, че фирмата не го дооценява.

— Това се дължи на машинациите на дребни интриганти, разбира се — съчувствено рече Бътруъл. — Те са погубили доста млади дарования. Но при известна независимост и, смея да кажа, под ръководството на такава разумна и прелестна млада съпруга, аз просто не виждам причини, защо той да не...

Но в този момент Стефън се върна към действителността.

— Учебника по Изкушение, глава първа, така ли? — презрително се изсмя той. — А не е ли време вече да свършим с това? Ако можете да погледнете реално на нещата, аз съм готов да поговоря с вас за една работа.

Лицето на Бътруъл просветля.

— Аха! — възкликна той. — Знаех си, достатъчно е добре да обмислите всички изгоди от нашето предложение...

Стефън го спря.

— Чакайте — каза той. — И така, за реални неща. Първо, вие трябва добре да запомните, че аз нямам намерение да обсъждам с вас никакви условия, така че можете да престанете да любезничите с моята жена. Второ — и то е главното — вие сте загазили, а не аз. Например, как мислите да се върнете в... е... там де, откъдето сте дошли ако аз не ви помогна?

— Моето предложение е: помагайки ми, да помогнете на себе си — тържествено заяви Бътруъл.

— Това е само едната страна на въпроса, не е ли така? А сега слушайте ме добре. Имаме три възможни пътища. Първият е: да потърсим някого, който би ни подсказал нужното заклинание. Можете ли да го направите? Не? И аз също. Вторият изход е: мога да помоля свещеника да ви изгони. Мисля, той би се зарадвал да ми направи тази услуга. Впоследствие може би биха го канонизирали за твърдостта му в борбата с изкушенията...

Бътруъл потрепери.

— Само не това — запротестира той. — В XVI век така се отнесоха с един мой колега. Мъчителна процедура, той досега не може да се оправи напълно. Загуби всякаква вяра в себе си.

— Чудесно. В такъв случай ни остава третата възможност. Ако получа прилична сума (разбира се, без да се свързвам с никакви задължения), наемам се да намеря човек, който ще се съгласи да склучи с вас договор. И тогава, като имате в ръцете си скрепен с подписи договор, ще можете смело да доложите там, че мисията ви се е увенчала с успех. Харесва ли ви такъв вариант?

— Нищо хубаво не виждам в него — бързо отвърна Бътруъл. — Вие просто искате да получите от нас две концесии на половин цена. Счетоводството ни никога няма да го одобри.

Стефън печално поклати глава.

— Не се учудвам, че предприятието ви фалирва. През хилядите години съществуване, изглежда, то не е мръднало нито на крачка от идеята за обикновеното заклинание. И сте готови да вложите свой капитал само там, където ви се предоставя възможност да вземете чужд. Така далеч няма да стигнете. Чуйте плана ми: вие ще ми обезпечите прилична сума, получавате своя договор, и единствения капитал, който ще трябва да изхарчим, това са няколко шилинга, и то от собствения ми джоб.

— Не разбирам по какъв начин може да се направи това — със съмнение каза Бътруъл.

— Може, уверявам ви. Вярно е, че ще се наложи да останете тук няколко седмици. Ще живеете у нас... А сега кажете можете ли да играете футбол?

— Футбол? — смутено повтори Бътруъл. — Не... Какво е това?

— Трябва да изучите основно правилата и тактиката на играта. Най-главното в нея е точният удар по топката. Ако топката попадне не точно там, където е предполагал изпратилият я играч, пропада не само даден ход, но не е изключено да се загуби и цяла игра. Ясно ли е?

— Да.

— Тогава трябва да знаете и това, че даже лекото побутване с лакът — само на някакъв си дюйм — в критичния момент може да промени много неща. И тогава няма да има нужда от неспортсменски грубости, телесни повреди. Нужният резултат може да се постигне, без да се породят никакви подозрения. А за това е нужно само едно от вашите дяволчета — от тия, дето използвате за вашите далавери — своевременно да побутнете за лакътя когото трябва. Да организирате това за вас не ще е трудно.

— Да, това е съвсем проста работа — съгласи се Бътруъл. — Но все пак аз не разбирам...

— Вашата беда е, старче, че безнадеждно изоставате от времето — каза Стефън. — Дайлис, къде е справочникът по спортните игри?

След половин час Бътруъл вече притежаваше значителни познания за играта и възможностите ѝ.

— Наистина — рече той, — достатъчно е малко да изучиш техниката на играта и тогава много лесно можеш да докараш равен резултат или дори поражение на нужния отбор.

— Така! — радостно възкликна Стефън. — А сега ето какво ще направим. Аз ще попълня фиш, ще изхарча няколко шилинга за него, за да бъде всичко по честному. Вие ще ръководите мача, а аз ще печеля от тотализатора прилични суми — и никакви глупашки въпроси от страна на инспекторите по данъците.

— За вас всичко това, естествено, е много хубаво — забеляза Бътруъл. — А аз как ще получа договора? Ако вие, разбира се...

— А сега идваме и до следващия стадий — отвърна Стефън. — В отплата за моите печалби, наемам се да ви намеря клиент, да кажем, в течение на шест седмици, съгласен ли сте? Тогава хайде да сключим съгласението. Дайлис, скъпа, донеси ни лист хартия и малко кръв... ама че съм глупав, аз си имам кръв...

След пет седмици Стефън пристигна със своя „олдсмобил“ пред входа на Нордпарк хотел, а минута по-късно излезе и Бътруъл. Идеята да остави Бътруъл в дома си трябваше да бъде отхвърлена още след първите два дена. Жаждата да изкушава беше неговата втора природа, съвършено не поддаваща се на контрол. Това се оказа несъвместимо със семейното спокойствие, затова настаниха Бътруъл в хотел, където можеше да изкушава когото си иска и където пред него се него се разкриваха широки възможности.

От въртящата се врата на хотела излезе човек, който по нищо не приличаше на онзи Бътруъл, когато за първи път се появи в гостната на Стефън. Разкошните мустаци бяха останали, но бакенбардите вече ги нямаше; фракът бе отстъпил мястото на сив костюм, отлично ушит; потресаващият цилиндър — на сива мека шапка, а сивият копринен шал — на вратовръзка на райета. Сега това беше заможен човек към четиридесетте, с привлекателна външност и принадлежащ, безспорно, към втората половина на двадесети век.

— Влизайте в колата — покани го Стефън. — Формулярът на договора у вас ли е?

Бътруъл потупа джоба си.

— У мен е както винаги. За всеки случай, нали разбирате... — каза той, когато автомобилът потегли.

Първата тройна печалба на Стефън, въпреки надеждите му, не остана незабелязана. Опитайте да скриете от хората неочаквано наследство от двеста и двадесет хиляди фунта стерлинги! Преди следващата победа Стефън и Дайлис взеха всички мерки, за да остане печалбата неизвестна — а тя беше още двеста и десет хиляди фунта стерлинги. Когато дойде време да изплатят на Стефън по третия чек двадесет и пет хиляди — у администрацията се породило известно съмнение — не че отказа да заплати сумата, за това и дума не можеше да става; фишът бе попълнен както му е редът — с мастило, по всички правила — но въпреки това администрацията реши да изпрати при Стефън свой представител. Сериозният млад човек с очила се зае да обясни на Стефън закона за вероятността и изведе число с потресаващо количество нули, представляващо уж количеството на доводите против възможността да се спечели три пъти под ред тройната сума.

Това явно заинтересува Стефън. Неговата система, заяви той, се е оказала много по-добра, отколкото е предполагал, щом е устояла на невъзможното, изразено с такива астрономически числа. Младият човек пожела да се запознае със системата на Стефън. Стефън отказа да говори за нея, но призна, че няма нищо против да обсъди някои нейни подробности с шефа на стадиона господин Грипшоу.

И ето ги сега отиват да разговарят със самия Сем Грипшоу.

Главното управление на стадиона се намираше край една от новите магистрали, малко навътре, зад равна поляна и кръгла цветна леха. Портиерът със сърмени нашивки отдаде чест и отвори вратата на колата. След няколко минути ги въведеха в просторен кабинет, където прав ги посрещна Сем Грипшоу. Стефън се ръкува и представи придружителя си:

— Господин Бътруъл, моят съветник — поясни той.

Сем Грипшоу хвърли бегъл поглед на Бътруъл, после го загледа по-внимателно. За момент шефът на стадиона сякаш се замисли. След това се обърна към Стефън.

— И така, най-напред трябва да ви поздравя, млади човече. Вие сте най-големият победител през цялата история на нашия стадион. Казват шестстотин петдесет и пет хиляди фунта... Прилична сума, доста прилична наистина. Но — поклати той глава, — нали разбирате, така повече не може да продължава. Не може да продължава...

— А защо не? — дружелюбно забеляза Стефън, когато всички седнаха.

Сем Грипшоу пак поклати глава.

— Един път успех, втори път необикновен успех, третият вече намирисва на нещо лошо, четвъртият може да катурне цялото предприятие, петият ще означава почти фалит. Никой вече не ще заложи дори и шилинг за една загубена работа. Ясно е... И така. И така вие имате своя система?

— Да, ние имаме своя система — поправи го Стефън. — Моят приятел господин Бътруъл...

— Ах да, господин Бътруъл — рече Сем Грипшоу, като отново внимателно го изгледа. — Предполагам, че едва ли ще поискате да ме посветите във вашата система?

— А вие как мислите? — запита Стефън.

— Мисля, че не — каза Сем Грипшоу. — Но и вие не можете все пак да продължавате безкрайно това...

— Само защото то би ви разорило? Разбира се, това абсолютно не ни е нужно. Честно казано, това е и причината за нашето посещение. Господин Бътруъл иска да ви предложи нещо.

— Да чуем — каза господин Грипшоу.

Бътруъл стана.

— Господин Грипшоу, предприятието ви е прекрасно. И ще бъде извънредно обидно, ако публиката изведнъж загуби интерес към вас, обидно и за публиката, и за вас. Не бива да оставим нещата да стигнат дотам, макар и заради това, че вие, аз зная, се въздържахте да оповестите на публиката за третата печалба на моя приятел господин Тремън. Смея да ви уверя, че постъпихте мъдро. Това би могло да доведе до известно охлаждане, униние... Но аз мога да ви предложа начин, който завинаги ще ви освободи от заплахата да се повтарят

подобни положения. И това няма да ви струва нито пени. Но все пак... — Духът на изкушението го завладя и той заприлича на художник, взел в ръце любимата четка.

Сем Грипшоу търпеливо го изслуша чак до заключителните думи:

— ... и като отплата за това — за тази проста формалност, бих казал — аз се задължавам да не помагам повече на нашия приятел господин Стефън Тремън, нито на някого другиго. По такъв начин няма да имате вече подобни кризисни моменти и ще можете спокойно да продължите своите дела, които, уверявам ви, заслужават истинско уважение.

С разкошен жест той извади от джоба си формуляра на договора и го сложи на масата. Сем Грипшоу взе договора и го разгледа. За удивление на Стефън, той се съгласи, без да се поколебае.

— Като че всичко е в ред. Нямам никакви възражения. Добре, ще подпиша.

Бътруъл се усмихна щастлив. Той пристъпи към шефа на стадиона с малко джобно ножче в ръка.

След като сложи подписа си, Сем Грипшоу превърза ръката си с чиста кърпа. Бътруъл взе договора, отдръпна се, размахвайки листа, за да изсъхне подписът. После с видимо удоволствие го разгледа, сгъна внимателно договора и го прибра в джоба си. Изгледа ги сияещ. От радост като че ли загуби представа за епохата и им се поклони елегантно в стил осемнадесети век.

— Ваш покорен слуга, джентълмени! — И неочаквано изчезна, като остави след себе си слаб мирис на сяра.

Сем Грипшоу прекъсна последвалото мълчание:

— Избавихме се от него... няма да се появи вече тук, освен ако някой пак не го извика — с удовлетворение каза той и замислен се обърна към Стефън: — И така, и вие не сте вече на загуба, нали млади човече? Сложихте в джоба си повече от половин милион, като му продадохте *моята* душа. Това се казва делови способности! Ех, да имах вашите способности на младини!

— Но вие не ми изглеждате много разстроен? — с въздишка на облекчение забеляза Стефън.

— Да, договорът никак не ме безпокои — отвърна Грипшоу. — Да се тревожи той там. Вие не сте ли на същото мнение. Хиляди

години вече, откакто той и подобните му се занимават с тая работа и досега *никаква система*. А сега във всякаква работа най-главното е организацията, тоест всички нишки да държите в ръцете си, да знаете кое, как и за какво. *А тия...* са просто старомодни. Много още вода ще изтече, докато постигнат най-главното.

— Да, не са кой знае какви майстори в работата си — съгласи се Стефън. — Но признайте си, че той все пак получи това, което искаше.

— Ха! Не бързайте. Нали ще погледне в картотеката, ако разбира се, те имат картотека... Че, според вас, аз откъде съм взел капитала за моя стадион?...

Разказът е публикуван в списание „Космос“, брой 10 от 1976 г.
Илюстрации: Пламен Паскалев

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.